

Anbefalinger til våre landbrukskunder

SpareBank 1 Nord-Norge (SNN) er en viktig samarbeidspartner for landbruket i vårt markedsområde. Landbruk inkluderer skogbruk og jordbruk, som igjen omfatter husdyrhold.

Bærekraftig landbruk og naturforvaltning er et viktig anliggende for SNN. Naturen en fornybar ressurs om den forvaltes bærekraftig. Dette innebærer at våre kunder og forretningsforbindelser bør vurdere om sin virksomhet har negativ påvirkning på klima, miljø og natur, og jobbe målrettet med å redusere sin påvirkning.

Overordnet forventer vi at alle våre landbrukskunder:

- Følger jordbruksloven
- Driver sin virksomhet ihht KSL (kvalitetssikringssystemet i landbruket)

Landbruksloven har som formål å *«leggja tilhøva slik til rette at jordviddene i landet med skog og fjell og alt som høyrer til (arealressursane), kan verte brukt på den måten som er mest gagnleg for samfunnet og dei som har yrket sitt i landbruket. (...) Ein samfunnsgagnleg bruk inneber at ein tek omsyn til at ressursane skal disponerast ut frå framtidige generasjonar sine behov. Forvaltninga av arealressursane skal vera miljøforsvarleg og mellom anna ta omsyn til vern om jordsmonnet som produksjonsfaktor og ta vare på areal og kulturlandskap som grunnlag for liv, helse og trivsel for menneske, dyr og planter.»*

KSL (kvalitetssikringssystemet i landbruket) er landbrukets felles kvalitetssystem for primærproduksjonen og er anerkjent av Mattilsynet som en nasjonal bransjestandard, se vedlegg. KSL bygger omdømmet for norsk matproduksjon der produktene skal være smittefrie og uten skadelige fremmedstoffer, produsert med god dyrevelferd, på en miljøvennlig måte og i et trygt arbeidsmiljø som sikrer god helse for yrkesutøverne.

Våre kunder forventes å drive sin virksomhet ihht. KSL og vi anbefaler de å arbeide i tråd med internasjonale anerkjente konvensjoner, lover, forskrifter og krav fra råvarekjøper. Under spesifiseres noen viktige områder innen natur og landbruk som vi ønsker at våre landbrukskunder og øvrige forretningsforbindelser har særlig oppmerksomhet rundt at de ikke:

Biologisk mangfold og genteknologi

- bryter med internasjonale eller nasjonale retningslinjer for biologisk mangfold og genteknologi, herunder FNs konvensjon om biologisk mangfold (CBD) og de tilhørende Bonneretningslinjene og Nagoya-protokollen, samt "Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold".
- driver med produksjon av eller handel med levende genmodifiserte organismer uten tillatelse fra importlandet og uten at krav i Cartagena-protokollen er oppfylt, som er en

protokoll under FNs konvensjon om biologisk mangfold. Ratifiseringen av Cartagena-protokollen er i Norge behandlet i en egen stortingsproposisjon.³

- ved store prosjekter som kan ha skadelig påvirkning på biologisk mangfold unnlater å gjennomføre miljøkonsekvensvurdering. Her kan f.eks. standarden GRI 304: Biodiversitet 2016 tas i bruk.

Dyrevelferd

- bryter med Dyrevernsloven, og unnlater å følge Mattilsynets råd om import og eksport av dyr, produksjonsdyr, dyretransport og slakting.
- bryter med de anerkjente 5 friheter for dyrevelferd, fra Brambellkommisjonen: frihet fra sult, tørste og feilernæring, frihet fra fysisk ubehag, frihet fra smerte, sykdom og skade, frihet til å utøve normal atferd, samt frihet fra frykt og stress.
- har uansvarlig bruk av antibiotika, som bidrar til antibiotikaresistente bakterier som kan overføres til mennesker.

Naturvernområder, våtmark og torv

- har skadelig påvirkning på våtmark registrert i Ramsarkonvensjonen eller sårbare og beskyttede naturområder/verneområder registrert av den internasjonale Naturvernunion (IUCN).⁷ Det er over 60 Ramsar-områder i Norge, og flere i vårt markedsområde.⁸ Bedrifter må respektere plan for restaurering av våtmark i Norge (2016-2020), som har mål om reduserte klimagassutslipp, tilpasning til klimaendringene og bedret økologisk tilstand.
- ikke respekterer de regionale og lokale verneplanene der de opererer.
- ikke respekterer nasjonale føringer for uttak av torv, spesielt torv fra høymyrer, som er en truet naturtype både i Norge og i Europa.

Verdensarv

- har skadelig påvirkning på et UNESCOs verdensarvsted. UNESCOs konvensjon for vern av verdens kultur- og naturarv er en internasjonal avtale som forplikter land til å identifisere, verne, bevare, formidle og overføre til framtidige generasjoner den del av verdensarven som finnes på eget territorium.

Vann

- starter virksomhet i områder med vannmangel uten å gjøre konsekvensanalyser av eget vannforbruk og /eller driver uansvarlig vannforvaltning som har store negative konsekvenser for mennesker og natur.
- driver alvorlig forurensing av vann og ikke gjør miljøanalyser for å unngå forurensing av vann.

Truede plante- og dyrearter

- bryter Bernkonvensjonen om beskyttelse av ville dyr og planter og deres levesteder i Europa.
- driver handel med, eller har virksomhet i områder med truede plante- og dyrearter, herunder dyrearter oppført på IUCNs rødliste over truede arter, ikke tar hensyn til dem og ikke minimerer inngrep i naturen. Handel skal oppfylle CITES-betingelsene og handel med truede plante- og dyrearter som er på CITES-listene, skal ikke forekomme. Miljødirektoratet

er norsk Cites-myndighet og på direktoratets sider finner man informasjon om hvilke krav som stilles for innførsel, utførsel og eierskap av truede arter og produkter fra truede arter.

- innfører, setter ut eller sprer fremmede organismer som medførere, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfold og økosystemer og således bryter den norske forskriften om fremmede organismer.

Kjemikaliebruk og gjødsling

- har uansvarlig bruk av gjødsling og kjemikalier, og ikke følger nasjonal utvikling og regelverk rundt utnyttelsen av organiske gjødselvarer

Råvarer

- ikke respekterer internasjonalt anerkjente standarder og initiativer for jordbruksråvarer produsert utenfor Norge, som er forbundet med særlig miljørisiko og risiko for dårlige arbeidsforhold, som kakao, kaffe, te, soya, palmeolje, sukkerrør, bomull, biodrivstoff, etc. Der det er mulig bør relevant sertifisering av råvaren tas i bruk.¹⁶ Det finnes flere internasjonale initiativ som utvikler verktøy og veiledning som kan være til hjelp. I Norge er flerparti-initiativet Intitativ for Etisk Handel (IEH) en relevant samarbeidspartner.

Skog

- ikke overholder Skogbruksloven, som *«har til formål å fremme ei berekraftig forvaltning av skogressursene i landet med sikte på aktiv lokal og nasjonal verdiskaping, og å sikre det biologiske mangfoldet, omsyn til landskapet, friluftslivet og kulturverdiane i skogen.»*
- ikke respekterer forskrifter fra Fylkesmennene om vernskog.
- benytter tømmer fra aktører som driver med ulovlig tømmerhogst, salg av ulovlig hogd tømmer eller avskoging, og/eller som ødelegger tropiske regnskoger, fjerner primærskog eller fredede skoger (High Conservation Value Forests), eller har leverandører eller andre forretningspartnere som gjør det.
- driver uansvarlig skogforvaltning og bryter med det som anses som god bransjestandard, blant annet gjennom Forest Stewardship Council (FSC)¹ Der det er risiko for skadelig påvirkning bør produksjonsskog og tømmerplantasjer være FSC sertifisert.¹⁹ Dette gjelder også i høyrisiko leverandørkjeder, med papirmasse, papir, finér, møbler eller treverk.
- ikke følger EUs tømmerforordning, som skal unngå ulovlig hogst og handel med tømmer og treprodukter som stammer fra ulovlig hogst.
- har uansvarlig bruk av kjemikalier og forurensning av jord, vann og luft i papir- og papirmassproduksjon.
- ikke respekterer urfolk og lokalbefolknings rettigheter rundt bruk av skog.
- driver palmeoljeproduksjon som ikke er bærekraftig.
- Vi oppfordrer bedrifter som har stor innvirkning på skog- og papirindustri, til å rapportere etter CDP Forests Program (tidligere Forest Footprint Disclosure Project).